

IDEJNA PRENOVA ANONIMNE ARHITEKTURE KOT NOVE PRILUŽNOSTI ZA REVITALIZACIJO KULTURNEGA PROSTORA V CERKNEM

MAISTRSKO DELO

avtor: Tjaša Tušar | mentor: prof. dr. Aleš Vodopivec | konzultant za konstrukcijo: doc. dr. Tomaž Slak | konzultant za požarno varnost: doc. dr. Domen Kušar

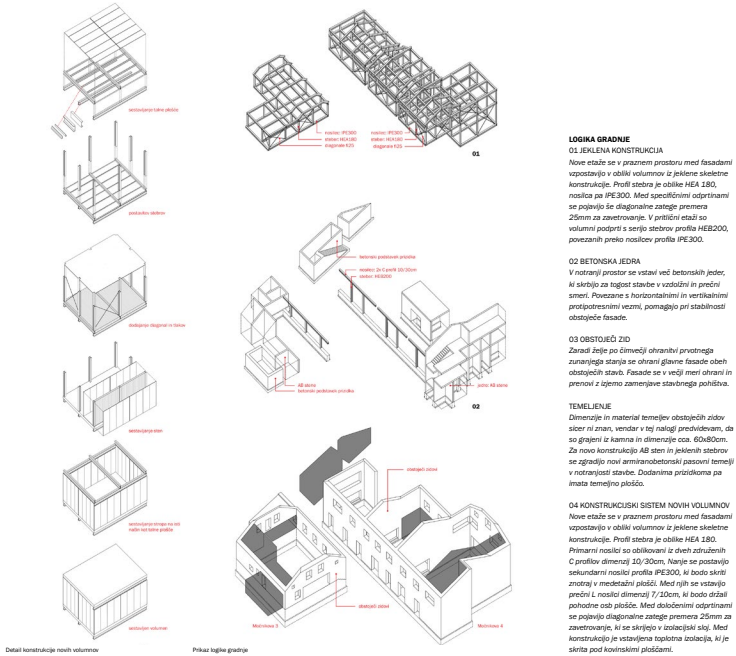
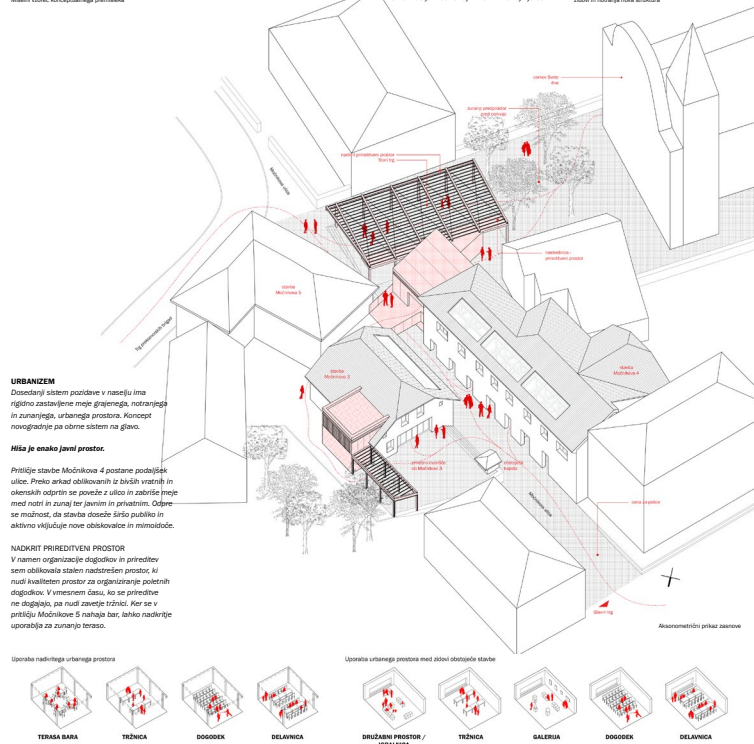
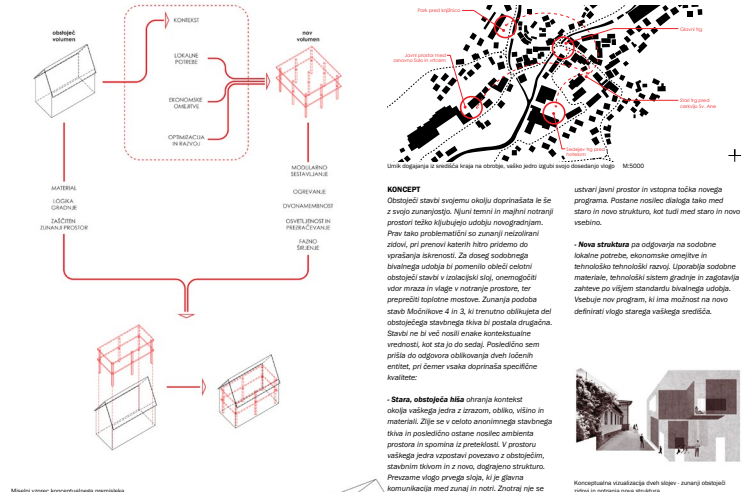
Leta 1964 se je v Muzeju moderne umetnosti v New Yorku odprla razstava imenovana *Architecture without architects* (prevod: Arhitektura brez arhitektov) arhitekta, inženirja in kritika Bernarda Rudofskyja. Razstava je izzvala nov način razmišljanja, ki se je odmaknil od ozkoglednega pogleda na specifična znamenita dela ustvarjena od in za privilegirane posameznike, temveč je obravnaval arhitekturo kot univerzalen svetovni fenomen. Brez geografskih in socialnih predsodkov je ustvaril razmislek, ki ne opazuje le posameznih stavbnih gabaritov, ampak jih obravnava kot celoto. V stavbnih fondih vasi in mest je opazil estetiko, ki izhaja povsem iz funkcionalnega in na videz spontanega oblikovanja, ki so ga pretekle kulture oblikovale brez prisotnosti specialistov, arhitektov ali gradbenikov. Tako imenovana vernakularna ali anonimna arhitektura (pomenovana tudi kot ljudsko graditeljstvo) prikazuje popolno

prilagoditev prebivalstva na neposredno naravo in njuno omejitve ter na kulturo, družbo in dediščino prebivalstva. Lepota »primitivne arhitekture« je bila pogosto v stroki zavračana kot le nenamern, naključni slučaj, vendar je skozi opazovanja Bernarda Rudofskyja jasno, da je pravzaprav rezultat človeške inteligence in občutljivosti do okolja. Magistrska naloga se ukvarja s problematiko anonimne arhitekture v slovenskem prostoru, na primeru prenove anonimnega tkiva starega središča v Cerknem. Skozi raziskavo svetovne in slovenske arhitekturne dediščine se sprašuje o njeni vrednosti ter mestu znotraj sodobnega sveta. Glede na hitre spremembe, dinamičen način življenja in visoke standarde udobja, se ekonomičnega smisla v ohranjanju s strani ZVKD nezaščitenega, starega stavbnega tkiva pogosto ne vidi. Predvsem, kadar se stara

gradnja nahaja v ruralnih predelih majhnih, slabo financiranih občin. Primeri, ki so zaščiteni in vzdrževani, so ponavadi izredni primerki stavbnega graditeljstva in označeni za spomenik, ali pa so prenovljeni zaradi nostalgije čustvene navezanosti posameznih družin. Vendar so ti primeri redki in pogosto je njihova kvaliteta ogrožena zaradi okoliškega manj vrednega tkiva, ki ne more več kjubovati času. Središča starih vasih jeder pogosto počasi propadajo, posledično se življenje umika na obrobja naselij.

Rudofsky, B. (1987). *Architecture without architects: a short introduction to non-pedigreed architecture*. Albuquerque, NM: University of New Mexico Press.

Peš črna Močnikova ulica s stebrišča Močnikova 3 in 4

PRILUČJE M 1:200		
1.0	kamniščišče	19,6m ²
1.1	urbani večnamenski prostor	148,5m ²
1.2	skupna kuhinja	2,4m ²
1.3	skladišče trave	12,4m ²
1.4	shramba kuhinje	7,6m ²
1.5	sanitarije	23,55m ²
1.6.1	trgovina z lokalnimi izdelki	36,9m ²
1.6.2	prostor za zaposlene v trgovini	9,70m ²
1.7	prodaja volnene	3,8m ²
1.8	prostor za čiščenje	2,6m ²
1.9	radni večnamenski prostor	180,15m ²
1.10	tekovni tlg pred cerkvijo	300,4m ²
1.11	skladišče kavane	6,4m ²
1.12	kavarna	97,0m ²
1.13	točilni put	12,8m ²
1.14	prostor za zaposlene v kavarni	11,9m ²
1.15	zunanjá terasa kavane	100,0m ²
1.16	tehniški prostor	7,5m ²
1.17	restlinjak	23,4m ²

NADSTROPJE M 1:250		
2.0	komunikacije	32,8m ²
2.1	občevnava za večjo opravila	77,7m ²
2.2	sejna soba	43,5m ²
2.3	čajna kuhinja	23,5m ²
2.4	skupni družabni prostor	50,1m ²
2.5	sanitarije	21,8m ²
2.6	stojice	58,1m ²
2.7	družabni prostor	28,1m ²
2.8	pomoltni prostor	15,7m ²
2.9	zunanjá dostop in terasa	70,0m ²

MANSARDA M 1:250		
3.0	komunikacije	19,9m ²
3.1	družabni prostori	93,5m ²
3.2	male predavalnice	41,0m ²
3.3	temnica	16,3m ²
3.4	pomoltni prostor	4,5m ²

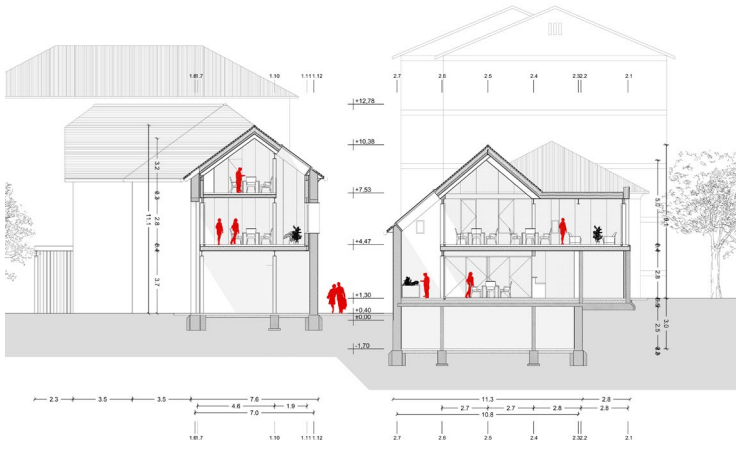
Shema zasnove stige

Odprt javni prostor v pritličju stavbe Močnikova 4

Daljšni javni prostor v pritličju stavbe Močnikova 4

PREJELI CC M 1:300

